

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **V. P. V.**, *zastúpeného advokátom JUDr. D. M.*, proti žalovanému **Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru Nitra**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. UHCP-110-4/RHCP-NR-2008 zo dňa 15.februára 2008, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 11 S 37/2008-41 zo dňa 23.septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 11 S 37/2008-41 zo dňa 23. septembra 2008 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d' a ľ š i e k o n a n i e.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom č.k. 11 S 37/2008-41 zo dňa 23.septembra 2008 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. UHCP-110-4/RHCP-NR-2008 zo dňa 15.februára 2008. Napadnutým rozhodnutím žalovaného bolo potvrdené rozhodnutie Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Trnava (ďalej len prvostupňový správny orgán) č. UHCP-898-1/RHCP-NR-TT-P-2007 zo dňa 21.novembra 2007, ktorým bolo žalobcovi zrušené povolenie na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky s poukazom na ustanovenia § 42 ods. 1 písm. a/ a § 39 ods. 2 písm. e/ zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného (ďalej len zákon o pobyte cudzincov), a odvolanie žalobcu zamietol.

Krajský súd v Nitre v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcovi bolo udelené prvé povolenie na pobyt na území Slovenskej republiky dňa 4.apríla 2005 ako manželovi občianky Slovenskej republiky H. N. T., s ktorou uzavrel manželstvo dňa 4.októbra 2004. Povolenie mu bolo udelené na tri roky, t.j. od 4.apríla 2005 do 4.apríla 2008. V marci 2007 požiadal žalobca o vydanie dokladu, pretože zmenil adresu pobytu na území Slovenskej republiky. Pri rozhodovaní o tejto žiadosti bol správny orgán povinný prihliadnuť okrem iného aj na osobné a rodinné pomery žalobcu. Pri výsluchu žalobca tvrdil, že sa odsťahoval na novú terajšiu adresu a jeho manželka sa odsťahovala do S. a neskôr do Nemecka. Manželka

žalobcu sa v priebehu celého prvostupňového správneho konania od marca 2007 do januára 2008 nezdržoval na území Slovenskej republiky, so žalobcom sa žiadnym spôsobom nekontaktovala, nedala mu o sebe vedieť. Neprispiela na domácnosť, neposielala ani finančné prostriedky. Z uvedeného vyplýva, že žalobca s manželkou nevedú spoločný rodinný život, čo potvrdil aj žalobca pri výsluchu.

Žalobca až v podanom odvolaní tvrdil, že dôvodom jeho hádok s manželkou boli finančné problémy, preto jeho manželka vycestovala do Nemecka za prácou a po jej návrate povedú ďalej rodinný život. Na základe toho bola vypočutá aj manželka žalobcu, ktorá svoj pobyt v Nemecku potvrdila. Uviedla, že pracovala na rôznych miestach a nikomu z rodiny (ani manželovi) sa za celú dobu pobytu v zahraničí neozvala, nepodala o sebe žiadnu správu a neposlala peniaze. Výslovne uviedla, že to je jej problém. Počas pobytu v Nemecku bola presvedčená, že o jej deti z prvého manželstva sa postará jej brat a manžel sa o seba postará sám.

Krajský súd uviedol, že ani faktické odlúčenie manželov ešte nemusí znamenať, že nevedú spoločný rodinný život. V takom prípade je však potrebné posudzovať celkovú funkčnosť manželstva, napríklad vzájomné návštevy, komunikáciu manželov ako aj mieru a rozsah nákladov na ich domácnosť. Zo správania žalobcu a jeho manželky od marca 2007 (kedy žalobca požiadal o vydanie dokladu o trvalom pobyte v súvislosti so zmenou adresy) do vydania rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, resp. až do rozhodnutia žalovaného možno vyvodiť len ten záver, že ako manželia neviedli spoločný rodinný život. Nemali spoločnú domácnosť, o ktorú by sa žalobca staral, a žiadnym spôsobom sa nezaujímal o manželku počas jej pobytu v zahraničí. Takisto ani manželka počas svojho pobytu v zahraničí nedala manželovi o sebe vedieť, nekontaktovala sa s ním a neprispela ani na spoločnú domácnosť a nevytvárajú zdravé rodinné prostredie. Žalobca, ktorému bolo udelené prvé povolenie na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky na účel zlúčenia rodiny, právne relevantným spôsobom nepreukázal a ani netvrdil, že s manželkou, ktorá je slovenskou štátnou občiankou, vedú spoločný rodinný život, čo je dôvodom na zrušenie povolenia na trvalý pobyt. Nedospel k záveru, žeby bol porušený čl. 2, čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky ani čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom vychádzal z toho, že štátne orgány nemôžu zasahovať do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. V danej veci podľa názoru krajského súdu správne orgány oboch stupňov konali v súlade so zákonom o pobyte cudzincov, náležitým spôsobom zistili skutkový stav a na vec aplikovali príslušné ustanovenia zákona o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že v konaní pred súdom prvého stupňa mu nebola daná možnosť vyvrátiť tvrdenia napádaného rozhodnutia správneho orgánu, nakoľko súd do konania nepripustil

tlmočníka v materinskom jazyku žalobcu, na ktorého má žalobca v súlade s ustanovením § 18 Občianskeho súdneho poriadku nárok. Poukázal aj na článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v nadväznosti na čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky. Je toho názoru, že bolo potrebné sa vysporiadať aj so skutočnosťou, že žalobca má na území Slovenskej republiky tzv. prirodzenú rodinu, čo treba rešpektovať v prípade vyhostenia žalobcu z územia Slovenskej republiky.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení trval na správnosti rozhodnutia krajského súdu ako aj svojich rozhodnutí. Uviedol, že podľa jeho zistení, žalobca ani po podaní žaloby na súd nežije v spoločnej domácnosti so svojou manželkou. Túto skutočnosť potvrdzujú vykonané kontroly na adrese S.. Taktiež aj tá skutočnosť, že žalobca si dňa 22.októbra 2007 požiadal o výmenu IDK z dôvodu zmeny adresy na S.; túto IDK si však nikdy neprevzal. Aj na odvolaní voči rozhodnutiu OCP PZ Trnava – v splnomocnení je uvedená adresa V., aj v žiadosti o udelenie povolenia na tolerovaný pobyt zo dňa 14.marca 2008 žalobca uvádza adresu pobytu V.. Uviedol, že konanie o zrušení trvalého pobytu na území Slovenskej republiky začalo na podnet žalobcu, ktorý sám nahlásil zmenu ubytovania. Pri preverovaní dôvodu zmeny ubytovania bolo zistené, že žalobca nevedie s manželkou spoločný rodinný život. Túto skutočnosť preverovalo OCP PZ Trnava, ktoré zistilo, že žalobca s manželkou doposiaľ nenadobudli žiadny spoločný majetok, neplánujú spoločnú rodinu, manželka žalobcu nepozná dátum narodenia žalobcu, ktorý je jej manželom od roku 2004 a na území Slovenskej republiky od roku 2005, manželka nevedela preukázať prítomnosť osobných vecí žalobcu ani miesto spánku žalobcu. Skutočnosť, že žalobca s manželkou nevedie rodinný život opísal žalobca sám, dobrovoľne, za prítomnosti tlmočníka. Počas správneho konania žalobca vždy vypovedal za prítomnosti tlmočníka. V konaní pred krajským súdom sa žalobca nechal zastupovať advokátom – občanom Slovenskej republiky, ktorý bol povinný účelne využívať všetky zákonom prípustné prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktoré zastupoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaní napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 v spojení s § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa primárne zaoberal námietkou žalobcu, že mu v konaní pred Krajským súdom v Nitre nebola daná možnosť vyjadriť sa vo svojej materčine, nebol mu ustanovený tlmočník, čím bolo porušené ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenie § 18 Občianskeho súdneho poriadku.

Námietka žalobcu týkajúca sa neustanovenia tlmočníka je závažná. Vychádzajúc z Ústavy Slovenskej republiky a ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, Najvyšší súd Slovenskej

republiky konštatuje, že základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia (čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné (čl. 12 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky). Medzi základné práva nepochybne patrí aj právo na súdnu a inú právnu ochranu, ktoré garantuje účastníkom rovnaké postavenie v konaní, a takisto právo každého, kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, na tlmočníka (čl. 37 ods. 3 a ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, čl. 47 ods. 3 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Vyjadrením ústavného princípu rovnosti účastníkov je ustanovenie § 18 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto ustanovenia účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v úradnom jazyku toho štátu, ktorému rozumejú. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky mal mať Krajský súd v Nitre v konaní preukázané, či žalobca rozumie slovenskému jazyku, či sa v ňom vie vyjadrovať, či mu nie je potrebné zabezpečiť rovnaké postavenie pred súdom prostredníctvom tlmočníka. Nie je preto rozhodujúce, že žalobca bol zastúpený advokátom, ktorý je slovenským štátnym občanom.

Skutočnosť, že žalobca neovláda slovenský jazyk, vyplýva zo samotného administratívneho spisu žalovaného č. PPZ-412/HCP-NR-TT-CP-2007, č. UHCP-373/RHCP-NR-TT-P-2008. V správnom konaní bol žalobcovi ustanovený tlmočník z jazyka vietnamského do jazyka slovenského viackrát:

- rozhodnutím Oddelenia cudzineckej polície PZ Trnava č. PPZ-412-1/HCP-NR-CP-TT-2007 zo dňa 10.mája 2007,
- rozhodnutím Oddelenia cudzineckej polície PZ Trnava č. PPZ-412-13/HCP-NR-CP-TT-2007 zo dňa 14.novembra 2007,
- rozhodnutím Oddelenia cudzineckej polície PZ Trnava č. UHCP-373-5/RHCP-NR-TT-P-2008 zo dňa 19.marca 2008.

Za prítomnosti tlmočníka žalobca aj podával vysvetlenia pred správnym orgánom, o čom svedčia zápisnice Oddelenia cudzineckej polície PZ Trnava č. PPZ-412-3/HCP-NR-CP-TT-2007 zo dňa 10.mája 2007, PPZ-412-14/HCP-NR-CP-TT-2007 zo dňa 14.novembra 2007 a č. UHCP-373-7/RHCP-NR-TT-P-2008 zo dňa 19.marca 2008.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd mal mať vedomosť o tom, že žalobca neovláda slovenský jazyk, ako jazyk, ktorému rozumie, uvádza vietnamský jazyk, a je potrebné mu ustanoviť tlmočníka. Napokon, krajský súd ani nevyzval žalobcu na vyjadrenie, či rozumie slovenskému jazyku a trvá na ustanovení tlmočníka. Túto situáciu nemožno zhojiť tvrdením žalobcu na pojednávaní pred Krajským súdom

v Nitre dňa 23.septembra 2008, podľa ktorého sa v slovenskom jazyku nevie vyjadrovať, ale tlmočníka nežiada. Správnosť tohto tvrdenia je možné len sťažka verifikovať, keď na jednej strane žalobca tvrdí, že slovenskému jazyku nerozumie, a na druhej strane tvrdí, že tlmočníka nežiada. Krajský súd v Nitre mal ešte pred nariadením pojednávania u žalobcu zistiť, či ovláda slovenský jazyk a či trvá na ustanovení tlmočníka. Krajský súd to však neurobil.

Týmto postupom krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, pretože mu nebolo umožnené vyjadriť sa k veci v jeho materinskom jazyku, prípadne v jazyku, ktorému rozumie. Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 11 S 37/2008-41 zo dňa 23.septembra 2008 zrušil podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

V ďalšom konaní Krajský súd v Nitre vyzve žalobcu, aby uviedol, či ovláda slovenský jazyk, ak nie, aký je jeho materinský jazyk, príp. jazyk, ktorému rozumie, a podľa toho bude následne postupovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd v Nitre je viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v tomto uznesení (§ 226 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na to, že konanie pred krajským súdom trpelo závažnou procesnou vadou sa Najvyšší súd Slovenskej republiky hmotnoprávnou stránkou odvolania žalobcu nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto uznesenie opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 12. februára 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová